



Communiceren met leerlingen over resultaten

4

Je geeft effectieve feedback en maakt daarbij gebruik van de leerdoelen, succescriteria en het werk dat leerlingen hebben laten zien.

In fase 2 en 3 heb je informatie verzameld en geïnterpreteerd om te bepalen waar je leerling staat t.o.v. de leerdoelen. Die informatie geef je in fase 4 terug aan je leerling(en) in de vorm van feedback. Hierbij maak je gebruik van de in fase 1 geformuleerde succescriteria. Feedback kan op 4 niveaus (Hattie & Timperley, 2007) gegeven worden, waarbij met name feedback op **proces**- en **zelfregulatie** effectief is om verder te leren.

1) Taakniveau

Deze feedback richt zich op de taak of de opdracht. Heeft de leerling de taak begrepen? De leerling krijgt dan feedback in de vorm van het aantal opgaven dat goed en fout gemaakt is: *'Je hebt 17 van de 20 opgaven goed gemaakt'*. Feedback tijdens het leerproces in de vorm van aanwijzingen bij bijvoorbeeld een foutieve interpretatie of tips om de taak te interpreteren zijn op dit niveau gewenst. Indien leerlingen te veel feedback op alleen taakniveau ontvangen, moedigt dit hen aan om korte termijn doelen te leren, waardoor minder focus ligt op de strategieën om doelen te bereiken. Wanneer de leerling geen tot weinig begrip heeft van de taak, heeft feedback op alleen taakniveau onvoldoende effect.

2) Procesniveau

Deze feedback richt zich op het leerproces, de **aanpak**. Op welke wijze heeft de leerling de taak of opdracht uitgevoerd, welke strategie is ingezet? Bijvoorbeeld: *'Kijk nog eens naar het voorbeeld op het bord, daar staat hoe je die opgave kunt oplossen op de getallenlijn'*, of: *'Kun je bij het oplossen van de opgaven een verhoudingstabel inzetten?'* Je geeft als leerkracht aanwijzingen in de vorm van alternatieve oplossingen, bevraagt, spiegelt of verwoordt de aanpak van de leerling, waardoor bewustwording plaats vindt. Je geeft gerichte feedback in de vorm van aanwijzingen en informatie om de taak of opdracht anders te benaderen, zodat tijdens het leerproces strategievorming plaatsvindt. Feedback op dit niveau leidt tot dieper leren. Onderzoek van Black & William (1998) laat zien dat het werk beoordelen met een geschreven commentaar meer effect heeft dan het werk beoordelen met een cijfer.



3) Zelfregulativeniveau

Deze feedback, gericht op de zelfwerkzaamheid, leert leerlingen **vertrouwen** te krijgen in zichzelf en controle uit te oefenen op hun eigen leerproces. Welke acties heeft de leerling gedaan om de taak te volbrengen? Leerlingen worden door feedback aangemoedigd zelfwerkzaam te zijn, zodat ze hun taak beter en makkelijker kunnen volbrengen. Zij leren plannen, terugkijken, bewuste keuzes te maken tussen strategieën en cognitieve routines tijdens het leren. Bijvoorbeeld: *'Je weet nu hoe je 14×8 kunt uitrekenen. Hoe kun je deze kennis gebruiken bij het maken van deze verhaaltjessom?'* Leerlingen die over minder zelfwerkzaamheid beschikken, kunnen dit leren door aan zelfevaluatie te doen. Zij leren door hun taken zelf na te kijken en hun strategieën met die van anderen te vergelijken. Hierdoor blijft hun aandacht op de taak gericht en wordt hun inzet en betrokkenheid verhoogd.

4) Persoonsniveau

Feedback op persoonsniveau is gericht op de leerling zelf. Deze feedback blijkt niet effectief als het gaat om formatief lesgeven, omdat het niet leidt tot verbeterde opbrengsten. Voorbeelden van feedback op de persoon: *‘wat ben jij toch een slim kind’* of *‘jij bent echt een sloddervos’*.

Voorwaarden

Feedback kan door verschillende personen gegeven worden: door jou als leerkracht, door de leerling aan een andere leerling en door de leerling aan zichzelf. In alle gevallen is er een aantal belangrijke voorwaarden voor het goed uitvoeren van fase 4.

- Ten eerste moet fase 1 goed zijn uitgevoerd: leerlingen kunnen alleen feedback verwerken of zelf geven wanneer de leerdoelen en **succescriteria** voor hen **helder** zijn. Pas dan zijn zij in fase 4 in staat om kritisch naar eigen werk te kijken, om feedback op andermans werk te geven en om ontvangen feedback te verwerken, waar nodig met hulp van de leerkracht.
- De tweede voorwaarde is dat leerlingen **tijd** krijgen om hun werk te verbeteren na het ontvangen van feedback. Belangrijk hierbij is dat dit zo spoedig mogelijk na het uitvoeren van de taak gebeurt. Zo blijft de leerwinst optimaal. Zorg ervoor dat feedback behapbaar is voor de leerlingen en dat naast verbeterpunten vooral ook naar hun sterke punten gekeken wordt. Het is goed om te zoeken naar manieren van feedback geven op groepjes- en klasniveau, omdat leerlingen dan actief betrokken zijn en blijven bij hun leren.
- Ten slotte is het belangrijk om het aan elkaar geven van feedback regelmatig te **oefenen** en leerlingen hiervoor een structuur te bieden. Je gebruikt daarbij de geformuleerde succescriteria uit fase 1.



Nuttige bronnen

- [Artikel](#) Feedback in de rekenles
- [Artikel](#) Reflecteren in de rekenles
- NRO [Onderwijskennis](#)